

طرح درس جامع



دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
معاونت آموزشی

الف: طرح دوره (Course plan)

نام استاد درس: دکتر محمود شمشیری

عنوان درس: پرستاری بزرگسالان/سالمنان (۱) عضلانی-اسکلتی

تعداد و نوع واحد: ۱/۲ واحد نظری

رشته و مقطع: پرستاری، کارشناسی

پیش نیاز درس: مفاهیم پایه پرستاری

هدف کلی درس: شناخت و آشنایی دانشجویان با اختلالات دستگاه عضلانی-اسکلتی، درمان و مراقبتهای پرستاری از بیماران مبتلا به این اختلالات و شناخت و آشنایی دانشجویان با اختلالات بافت همبند و مراقبتهای پرستاری و درمان از بیماران مبتلا به اختلالات ذکر شده.

عناوین جلسات

شماره جلسه	عنوان یا موضوع هر جلسه
۱	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی-اسکلتی
۲	ارزیابی و روش های تشخیص سیستم عضلانی-اسکلتی
۳	آسیب اندام ها و بافت نرم
۴	گچ گیری، در رفتگی ها
۵	شکستگی اندام های تحتانی
۶	شکستگی اندام های فوقانی
۷	مراقبت های پرستاری در شکستگی ها
۸	آسیبهای ورزشی و مراقبت های پرستاری
۹	آمپوتاسیون و مراقبت های پرستاری
۱۰	اختلالات عفونی سیستم عضلانی-اسکلتی
۱۱	اختلالات متابولیک سیستم عضلانی اسکلتی

نحوه ارائه درس (Teaching Method): سخنرانی ☒ پرسش - پاسخ ☒ بحث گروهی ☒ آزمایشگاهی ☐ نمایشی ☐ حل مسأله ☐

نحوه ارزشیابی: تکوینی (میان ترم) ☒ تراکمی (پایان ترم) ☒ کتبی: (تشریحی ☐ تستی ☒) شفاهی ☐ عملی ☐

فهرست منابع درس:

۱. ترجمه برونر و سودارث، پرستاری داخلی جراحی (پرستاری ارتوپدی). آخرین ویرایش.
۲. فیپس و همکاران، پرستاری داخلی -جراحی (پرستاری سیستم عضلانی و اسکلتی). آخرین ویرایش
۳. لاکمن و سورنس، پرستاری داخلی - جراحی (پرستاری اختلالات دستگاه ایمنی، عفونی و بافت همبند). آخرین ویرایش.
4. Bruner & sudarth – Textbook of medical – surgical nursing. last version
5. Clinicalkey.com.



طرح درس جامع

ب: طرح درس (lesson plan)

عنوان درسی:		موضوع درس: آناتومی و فیزیولوژی		رشته و مقطع تحصیلی:		نیمسال و سال تحصیلی:		شماره جلسه: ۱	
پرستاری عضلانی-اسکلتی				پرستاری – کارشناسی		نیمسال اول ۴۰۳-۴۰۲			
هدف کلی: دانشجو باید با آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی-اسکلتی آشنا شود.									
تدوین کننده: دکتر محمود شمیری									
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی	
۱	آناتومی دستگاه عضلانی، اسکلتی و مفاصل را شرح دهد.	شناختی	فهمیدن	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	ارزشیابی آغازین، پرسش شفاهی	
۲	به طور اجمالی فیزیولوژی دستگاه عضلانی و مفاصل را شرح دهد.	شناختی	فهمیدن						
۳	ساختمان میکروسکوپی استخوان را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل						
۴	ساختار و عملکرد سیستم مفصلی را شرح دهد		فهمیدن						



طرح درس جامع

عنوان درسی:		موضوع درس: ارزیابی و روش های		رشته و مقطع تحصیلی:		نیمسال و سالت تحصیلی:		شماره جلسه*:	
پرستاری عضلانی-اسکلتی		تشخیص سیستم عضلانی-اسکلتی		پرستاری - کارشناسی		نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲		۲	
هدف کلی: دانشجو با معاینه، روش های تشخیصی و ارزیابی سیستم عضلانی-اسکلتی آشنا شود.									
تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری									
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی	
۱	عملکرد اعصاب محیطی را ارزیابی نماید.	شناختی	تجزیه و تحلیل	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی	
۲	قدرت عضلانی را بررسی نماید.	شناختی	کاربرد						
۳	روش های تشخیصی بیماری های عضلانی-اسکلتی را شرح دهد.	شناختی	فهمیدن						
۴	مراقبت های پرستاری قبل از ارزیابی های تشخیصی را توضیح دهد.	شناختی	فهمیدن						
۵	بیمار مبتلا به تروما و شکستگی را معاینه نماید.	شناختی	کاربرد						



طرح درس جامع

عنوان درسی:		موضوع درس:		رشته و مقطع تحصیلی :		نیمسال و سالت تحصیلی:		شماره جلسه*:	
پرستاری عضلانی-اسکلتی		شکستگی ها		پرستاری – کارشناسی		نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲		۳	
هدف کلی: دانشجو باید با شکستگی و مدیریت آن آشنا شود.									
تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری									
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):		حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	شکستگی را تعریف و انواع آن را دسته بندی نماید.		شناختی	تجزیه و تحلیل	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی
۲	تظاهرات بالینی شکستگی ها را نام برده و شرح دهد.		شناختی	تجزیه و تحلیل					
۳	درمان های رایج شکستگی ها را شرح دهد.		شناختی	فهمیدن					
۴	مداخلات پرستاری بعد از شکستگی ها را توضیح د هد.		شناختی	فهمیدن					
۵	عوارض شکستگی ها را دسته بندی و شرح دهد.		شناختی	تجزیه و تحلیل					



طرح درس جامع

عنوان درسی: پرستاری عضلانی-اسکلتی		موضوع شکستگی اندام های فوقانی		درس:	رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری – کارشناسی	نیمسال و سالت تحصیلی: نیمسال اول ۴۰۳-۴۰۲	شماره جلسه*: ۴	
هدف کلی: دانشجو باید با شکستگی های اندام های فوقانی آشنا شود.								
تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری								
ردیف	هدفهای رفتاری (دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	شکستگی ترقوه را شرح داده و درمان های رایج آن را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی
۲	شکستگی گردن استخوان بازو را شرح داده و درمان های رایج آن را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۳	شکستگی تنه استخوان بازو را توضیح داده و روش درمان آن را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۴	شکستگی آرنج را توضیح داده و روش های مدیریت آن را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۵	شکستگی سر استخوان رادیوس را شرح داده و روش درمان آن را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۶	شکستگی تنه استخوان رادیوس و اولنا را شرح داده و روش های مدیریت آن را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۷	شکستگی مچ دست را توضیح داده و روش های درمان آن را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					
۸	تروما به دست را شرح داده و روش های درمان آن را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل					



طرح درس جامع

عنوان درسی:		موضوع درس:		رشته و مقطع تحصیلی:		نیمسال و سال تحصیلی:		شماره جلسه*:		
پرستاری عضلانی-اسکلتی		شکستگی های اندام های تحتانی		پرستاری - کارشناسی		نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲		۵		
هدف کلی:		دانشجو باید با آشنا شود.							تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری	
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی		
۱	شکستگی لگن را را شرح داده و انواع آن را توضیح دهد.	شناختی	فهمیدن	کلاس ۱	سخنرانی	وايت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی		
۲	روش های درمان و مدیریت شکستگی لگن را شرح دهد.	شناختی	فهمیدن							
۳	شکستگی استابولوم را توضیح داده و روش های جراحی آن را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل							
۴	شکستگی مفصل هیپ را توضیح داده مراقبت ها حین و بعد از وقوع آن را شرح دهد.	شناختی	فهمیدن							
۵	شکستگی تی بیا و فیولا را شرح دهد.	شناختی	فهمیدن							
۶	مدیریت شکستگی دنده را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل							



طرح درس جامع

عنوان درسی: پرستاری عضلانی-اسکلتی		موضوع درس: گچ گیری، آتل گیری، فیکساتورها، ثابت سازیها ...		رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری – کارشناسی		نیمسال و سالتحصیلی: نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲		شماره جلسه*: ۶	
هدف کلی: دانشجو باید با انواع روشها و تجهیزات ثابت سازی آشنا شود.					تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری				
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی	
۱	انواع قالب گچی را شرح دهد	شناختی	فهمیدن	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی	
۲	مراقبت پرستاری از بیمار دارای گچ را شرح دهد.	شناختی	ترکیب						
۳	انواع آتل و بریس ها را دسته بندی کرده و کاربرد آنها را توضیح دهد.	شناختی	کاربرد						
۴	عوارض گچ گیری را با تاکید بر سندرمان کمپارتمان شرح دهد.	شناختی	فهمیدن						
۵	انواع فیکساتورهای استخوان دسته بندی کرده و کاربرد آنها را شرح دهد.	شناختی	کاربرد						
۶	تراکشن ها را دسته بندی کرده و کاربرد هرکدام را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل						
۷	مراقبت های پرستاری در هرکدام از تراکشن ها را توضیح دهد..	شناختی	فهمیدن						



طرح درس جامع

عنوان درسی: پرستاری عضلانی-اسکلتی		موضوع درس: تعویض مفصل		رشته و مقطع تحصیلی : پرستاری – کارشناسی		نیمسال و سالت تحصیلی: نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲		شماره جلسه*: ۷	
هدف کلی: دانشجو باید با تعویض مفصل و مراقبت های پرستاری آن آشنا شود.					تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری				
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی	
۱	تعویض مفصل را با ذکر مثال شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی	
۲	مداخلات پرستاری پیرامون تعویض مفصل را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل						
۳	عوارض شایع تعویض مفاصل را توضیح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل						
۴	تشخیص های پرستاری شایع در تعویض مفصل هیپ را نوشته و مراقبت های مربوط به هر کدام را ذکر نماید.	شناختی	کاربرد						
۵	اتیولوژی تعویض مفصل زانو را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل						
۶	مداخلات پرستاری پیرامون تعویض مفصل زانو را شرح دهد.	شناختی	تجزیه و تحلیل						



طرح درس جامع

عنوان	درسی:	موضوع درس:	رشته و مقطع تحصیلی :	نیمسال و سالتحصیلی:	شماره جلسه*:				
پرستاری اسکلتی	عضلانی-	کمردرد، اختلالات دردناک مفاصل و بیماری های متابولیک استخوان	پرستاری - کارشناسی	نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲	۸				
هدف کلی: دانشجویان با کمردرد، اختلالات دردناک مفصل و بیماری های متابولیک استخوان آشنا شوند.									
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):		حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	مراقبت های پرستاری، بازتوانی و نیازهای آموزشی بیمار مبتلا به کمردرد را توضیح دهد.		شناختی	ترکیب	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی
۲	اختلالات شایع دست، شانه، مچ و پا را شناسایی نموده و مراقبت پرستاری از بیمار تحت عمل جراحی برای اصلاح این اختلالات را بیان نماید.		شناختی	ترکیب					
۳	پاتوفیزیولوژی، بیماریزایی، پیشگیری و درمان استئوپروز را شرح دهد.		شناختی	تجزیه و تحلیل					
۴	فرایند پرستاری را برای بیمار مبتلا به استئوپروز را اجرا نماید.		شناختی	کاربرد					
۵	علل و درمان مربوط بیماری استئومالاسی را شرح دهد.		شناختی	تجزیه و تحلیل					
۶	بیماری پاژه را توضیح دهد و درمان های شایع آن را نام ببرد.		شناختی	فهم					
۷	پاتوفیزیوبیولوژی و اتیولوژی بیماری پاژه را توضیح دهد.		شناختی	تجزیه و تحلیل					



طرح درس جامع

عنوان درسی:		موضوع درس:		رشته و مقطع تحصیلی:		نیمسال و سالتحصیلی:		شماره جلسه*:		
پرستاری عضلانی اسکلتی		بیماری های عفونی و التهابی مفصل		پرستاری – کارشناسی		نیمسال اول ۴۰۳-۴۰۲		۹		
هدف کلی: دانشجو باید با بیماری های عفونی و التهابی استخوان آشنا شود. تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری										
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):			حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	استئومیلیت را تعریف و اتیولوژی آن را شرح دهد.			شناختی	فهمیدن	کلاس ۱	سخنرانی	وايت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی
۲	تظاهرات بالینی استئومیلیت را تشخیص داده و شرح دهد.			شناختی	تجزیه و تحلیل					
۳	درمان های رایج استئومیلیت را مقایسه کرده و توضیح دهد.			شناختی	تجزیه و تحلیل					
۴	آرتریت عفونی را تعریف و شایع ترین میکروارگانيسم های منجر به آن را توضیح دهد.			شناختی	تجزیه و تحلیل					
۵	آرتریت ناشی از نقرس را تشخیص داده و آن را توضیح دهد.			شناختی	تجزیه و تحلیل					
۶	پاتوفیزیولوژی نقرس را توضیح دهد.			شناختی	تجزیه و تحلیل					
۷	روش های درمان نقرس را شرح دهد.			شناختی	فهمیدن					
۸	به بیمار مبتلا به نقرس آموزش دهد.			شناختی	کاربرد					



طرح درس جامع

عنوان درسی:		موضوع درس:		رشته و مقطع تحصیلی :		نیمسال و سالتحصیلی:		شماره جلسه*:	
تومورهای استخوانی		تومورهای استخوانی		پرستاری – کارشناسی		نیمسال اول ۴۰۳-۴۰۲		۱۰	
هدف کلی: دانشجو باید با تومورهای استخوانی آشنا شود.									
تدوین کننده: دکتر شمشیری									
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	سطح حیطه	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی	
۱	تومورهای استخوانی را دسته بندی کرده و هر کدام راشرح دهد.	شناختی		کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی	
۲	پاتوفیزیولوژی تومورهای استخوانی را توضیح دهد.	شناختی							
۳	درمان های طبی و جراحی تومورهای استخوانی را شرح دهد.	شناختی							
۴	مراقبت های پرستاری در تومورهای استخوانی را بکار بگیرد.	شناختی							
۵	مدیریت عوارض احتمالی تومورهای استخوانی را شرح دهد.	شناختی							



طرح درس جامع

عنوان درسی:	موضوع درس:	رشته و مقطع تحصیلی :	نیمسال و سالتحصیلی:	شماره جلسه*:			
پرستاری عضلانی اسکلتی	آسیب های بافت نرم	پرستاری – کارشناسی	نیمسال اول ۴۰۳-۴۰۲	۱۱			
هدف کلی: دانشجو باید با آسیب های بافت نرم (کوفتگی، رگ به رگ شدگی، پیچ خوردگی) و مدیریت آن آشنا شود. تدوین کننده: دکتر محمود شمشیری							
ردیف	هدفهای رفتاری(دانشجو پس از پایان درس قادر خواهد بود):	حیطه یادگیری	مکان آموزش	نحوه ارائه درس:	رسانه و وسیله:	زمان (دقیقه)	شیوه ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی
۱	آسیبهای بافت نرم (کوفتگی، رگ به رگ شدگی، پیچ خوردگی) را توضیح دهد.	شناختی	کلاس ۱	سخنرانی	وایت بُرد کامپیوتر ویدئو پروژکتور	۹۰ دقیقه	سوال شفاهی/کوییز بحث گروهی
۲	مراقبت های طبی و پرستاری مرتبط با آسیب های بافت نرم را توضیح دهد.	شناختی					
۳	دررفتگی مفصل را تعریف و شایع ترین موارد آن را نام ببرد.	شناختی					
۴	مراقبت های پرستاری بعد از در رفتگی ها را توضیح دهد.	شناختی					
۵	آسیب به عضلات گرداننده شانه را توضیح دهد.	شناختی					
۶	اپی کوندیلیت را شرح دهد.	شناختی					
۷	آسیب به رباط های جانبی، میانی و متقاطع زانو را شرح دهد.	شناختی					
۸	درمان های ریاچ برای آسیبهای فوق الذکر را بیان نماید.	شناختی					
۹	آسیب به مینیسک زانو راشرح داده و درمان های رایج آن را توضیح دهد.	شناختی					